

PAUza

Akademicka

Rok XIII

Tygodnik Polskiej Akademii Umiejętności
pauza.krakow.pl

Nr 560

Kraków, 3 czerwca 2021

pau.krakow.pl

28 maja odszedł profesor Henryk Samsonowicz, członek czynny PAU, historyk, profesor Uniwersytetu Warszawskiego. W 1980 roku, pierwszy od lat, wybrany, a nie nominowany przez partię, Rektor. Minister Edukacji Narodowej w rządzie Tadeusza Mazowieckiego. Wielki autorytet naukowy i moralny, a równocześnie ciepły i życzliwy człowiek. Jeden z Jego licznych uczniów nadesłał nam swoje osobiste wspomnienie.

Redakcja

Profesor Henryk Samsonowicz

23 stycznia 1930 – 28 maja 2021

Pożegnanie Mistrza

Odszedł Henryk Samsonowicz, człowiek o niezwykłych horyzontach intelektualnych, przyjazny ludziom i wspierający młodych adeptów nauki. Jego pamięć uczci wiele oficjalnych nekrologów, wyliczających Jego zasługi w nauce i służbie publicznej.

Należał do powojennej generacji wielkich polskich historyków, która ukształtowała sposób uprawiania mediewistyki i patrzenia na przeszłość jako na lekcję dla przyszłości. Starszy o całe pokolenie, był dla mnie najpierw niedościgłym Mistrzem, potem starszym kolegą, a wreszcie też i przyjacielem, co podkreślał ku mojemu zakłopotaniu, które nie pozwalało mi tak samo otwarcie odwdzięczać tych deklaracji.

Pierwszy raz spotkałem Go w lipcu 1969 r., kiedy jako prodziekan nadzorował egzaminy wstępne na Wydziale Historycznym Uniwersytetu Warszawskiego. Zatrzymał się wówczas nade mną i przeczytawszy fragment mojego tekstu, wskazał mi błąd. Potem była długa przerwa, spowodowana nieporównywalnym statusem wielkiego Mistrza i początkującym wyrobniakiem nauki.

Na początku nasze drogi rzadko się krzyżowały, bo historia i archeologia stanowią odrębne światy badawcze. Henryk Samsonowicz należał jednak do tych wielkich mediewistów, których szerokie horyzonty często wiodły na pola pokrewnych dyscyplin. Tak jak Aleksander Gieysztor i Gerard Labuda też obserwował z zainteresowaniem odkrycia archeologiczne i chętnie, choć nie bezkrytycznie, wsłuchiwał się w hipotezy tych, którzy grzebią w ziemi, a nie w archiwach. Wierzył bowiem, że interdyscyplinarne źródłoznawstwo jest warunkiem rzeczywistego postępu w skutecznym poszerzaniu wiedzy o odległej przeszłości. Wręcz zachęcał do takich eksperymentów i chwalił ich wyniki.

W przeciwieństwie do swoich młodszych kolegów nie bronił zazdrośnie wstępu na swoje pole badawcze. Nie pielęgnował wąskiej specjalizacji, bo promował wizje syntetyczne. Nie skupiał się na wytykaniu pojedynczych błędów, bo bardziej interesował go całościowy wynik. Nie atakował ryzykownych hipotez, bo widział ich potencjał inspiracyjny.

Fot. Kancelaria Prezydenta RP, prezydent.pl

Prezydent Komorowski odznaczył profesora Samsonowicza Orderem Orła Białego, w uznaniu znamienitych zasług dla Rzeczypospolitej Polskiej, za wybitne osiągnięcia w pracy naukowej i dydaktycznej oraz za działalność państwową i publiczną

Nie bronił zawzięcie swoich własnych koncepcji, doceniając wielość spojrzeń. Nie uważał, że wiek i stopnie naukowe są gwarancją słuszności poglądów.

Mnie będzie brakowało naszych spotkań w kawiarni hotelu „Bristol”, a wszystkim innym Jego wielkiego autorytetu i przyjaznej obecności!

PRZEMYSŁAW URBAŃCZYK

Kraków

Partnerem czasopisma jest Miasto Kraków